

Ann van Hest geniet nog van het leven en voelt zich thuis in Hospice Daniken.

© Annemiek Mommers

ACHTERGROND HOSPICE

Voor het laatst kerst in het hospice

Velen hopen er nooit een voet over de drempel te zetten: een hospice. De dood komt hier letterlijk dichtbij. Ook in de dagen rond kerst zijn de bedden in Hospice Daniken in Geleen gevuld als altijd. Ze worden bezet door mensen die weten dat dit hun laatste Kerstmis zal zijn.

DOOR PAUL DOLHAIN

Hospice Daniken is gelegen in het oude ziekenhuis van Geleen. De kamers hebben een prachtig uitzicht op het Danikenbos. Een team, bestaand uit verzorgenden, verpleegkundigen, vrijwilligers, een unitmanager en een arts, verzorgt de bewoners van dit hospice.

Sandra Hutschemaekers (50), coördinerend verpleegkundige: „In totaal hebben we zeven bedden waar 24 uur per dag een verpleegkundige verzorger bij aanwezig is. In totaal zijn hier negentien mensen werkzaam.”

Vooroordeel

Ik ga zelfs nog shoppen. Al vraag ik me wel vaak af waarom ik nog kleren koop. Ik heb ze toch niet meer nodig

ANN VAN HEST

Joris de Lange (42) is geestelijk verzorger in het hospice. In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, is hij niet vanuit een bepaald geloof werkzaam. „Ik bied de cliënten en hun naasten een luisterend oor. Als je weet dat je niet meer beter wordt, spelen er veel vragen of zijn er zaken die nog uitgesproken moeten worden.”

Met één vooroordeel wil hij meteen afrekenen. „Een hospice is geen sterfhuis. Natuurlijk, de dood is hier aanwezig, maar er wordt geleefd. Intens geleefd. Vaak met een traan, maar ook soms met een lach.”

De regering heeft als doelstelling dat vanaf 2020 voor iedereen passende palliatieve zorg geboden kan worden. Voor mensen die niet thuis kunnen of willen overlijden zijn hospices plaatsen waar hoogwaardige palliatieve zorg wordt geboden. „Vaak denken mensen dat palliatieve zorg zich beperkt tot stervenszorg. Dat is een misvatting. Wij zijn er om leven aan de dagen toe te voegen en niet om dagen aan het leven toe te voegen”, vertelt De Lange treffend.

Wij zijn er om leven aan de dagen toe te voegen en niet om dagen aan het leven toe te voegen

JORIS DE LANGE

Kerstgevoel

De kerstversiering fleurt de gezamenlijke ruimte en de gangen op. Er staat een kerstboom en ook met oud en nieuw wordt hier gewoon champagne gedronken om te toosten op een gelukkig nieuwjaar.

„Natuurlijk kleden we het in december feestelijker aan en hebben we ook een kerstdiner”, vertelt Hutschemaekers, „we dekken de tafel en cliënten mogen voor het diner ook naasten uitnodigen. Maar buiten de versiering is het hier niet anders dan normaal. Zoals bij de meesten met kerst veel familie over de vloer komt, gebeurt dat hier eigenlijk het hele jaar.”

De Lange vult aan: „Je zou kunnen zeggen dat de waarden die wij met kerst en oud en nieuw zo belangrijk vinden – verbondenheid, samen zijn, de balans opmaken van afgelopen jaar – in het hospice dagelijks van het grootste belang zijn. In onze drukke levens maken we daar enkele dagen per jaar voor vrij en gaan we daarna weer door met vooruit kijken. Maar als je weet dat het einde nadert, vertraagt de tijd en komt er ruimte voor wat echt belangrijk is. In die zin zou je kunnen zeggen dat het in een hospice eigenlijk iedere dag kerst is.”

De dood

Waar meestal een gesprek begint met zinnen als ‘Hoe is het ermee?’ en ‘Wat doe je voor werk?’, zijn deze in een hospice minder relevant. „De setting van het hospice maakt dat deze stappen wat sneller worden overgeslagen. Dat maakt het bijzonder intiem”, vertelt Hutschemaekers. „We ontmoeten hier de echte mens. De rollen die men had, de maskers die men droeg, die vallen hier af.” Toch wordt niets mooier gemaakt dan het is. „De dood is een proces. Het is niet altijd zo vredig en rustig als op televisie. Soms is de dood hard werken, en voor naasten confronterend omdat het voor veel mensen de eerste keer is dat ze echt met de dood worden geconfronteerd.”

Ann van Hest (79) is een van de bewoners in Geleen. Ze woont er inmiddels al enkele maanden. „Ik heb kanker”, vertelt ze alsof het niets is, „al een hele tijd. Ik voel me in principe goed, maar merk wel dat ik steeds eerder moe wordt. De dagen worden korter.”

Ze is alleenstaand, haar man overleed zes jaar geleden, en heeft twee dochters die regelmatig op bezoek komen. „Ik denk niet aan een afscheid. Dat komt mede omdat ik me niet ziek voel. Daarnaast geniet ik nog volop van alles. Ik wandel graag en ga zelfs nog shoppen. Al vraag ik me wel vaak af waarom ik nog kleren koop. Ik heb ze toch niet meer nodig.”

Hoewel ze weet dat ze haar laatste Kerstmis gaat beleven is ze er niet mee bezig. „Ik heb eigenlijk helemaal niks met kerst”, zegt ze terwijl ze een mooie glimlach tevoorschijn tovert. „Ik weet dat het zo is, maar sta er niet bij stil.” En hoewel ze er niets om geeft hangt er wel een zelfgehaakte kerstboom tegen de wand. „Puur tijdverdrijf”, lacht ze, „ik dacht, laat ik eens een kerstboom maken.”

Tweede kerstdag viert ze met haar familie. Eerste kerstdag schuift ze aan bij het gezamenlijke diner in het hospice. „Ze doen hier alles voor je. Ik hoef maar een kik te geven en ze zijn er. Daarom voel ik me hier ook geen gast, ik noem dit mijn thuis.”

Oud en nieuw

Met oud en nieuw wordt er voornamelijk geproost op een nieuw jaar. Heeft ze nog wensen? „Eigenlijk niet. Ik heb alles uit het leven gehaald.”

En dus schuift ook Ann van Hest net als de andere bewoners woensdag gewoon aan bij het kerstdiner. „Ik weet dat het mijn laatste kerst is. Maar laten we niet sentimenteel zijn. Daar heb ik een hekel aan.”